

Omgevingsvisie en milieueffectrapportage

KuiperCompagnons, Gerwin Gabry

Presentatie

- Even voorstellen
- Wat wordt er anders met de Omgevingswet?
- Wat betekent dit voor visievorming?
- Wat zijn de gevolgen voor de m.e.r.-praktijk?
- Vragen

Gerwin Gabry

- Sociaal-geograaf/planoloog
- Visievorming leefomgeving
- Binnen- en buitenland
- Cursussen Omgevingswet
- Werkgroepen Ciemer
- Pilotcoach Groningen

provincie
groningen

ONTWERP- OMGEVINGSVISIE GRONINGEN

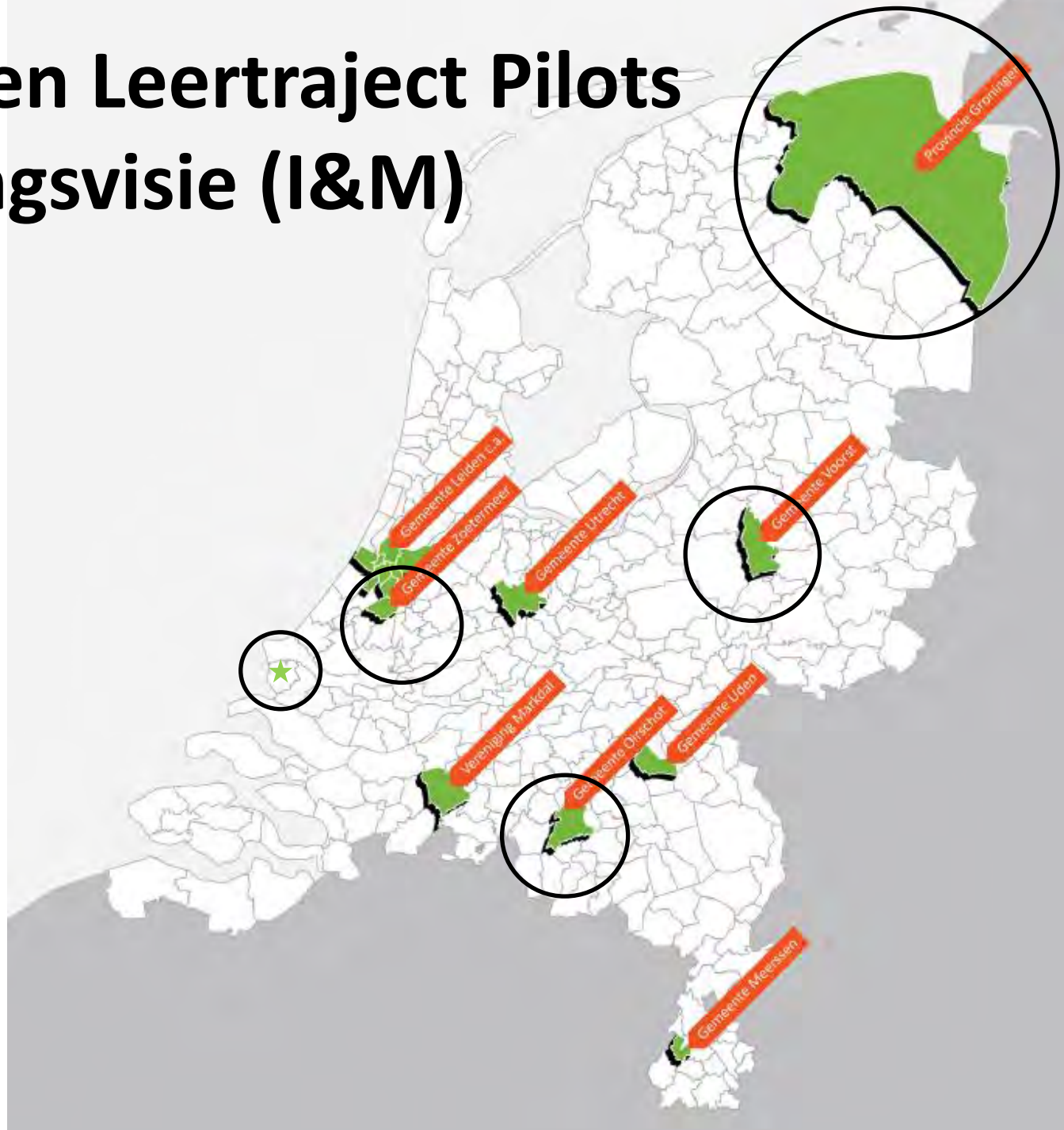

omgevingsvisie

10 maart 2015

Ervaringen Leertraject Pilots Omgevingsvisie (I&M)

KUIPERCOMPAGNONS AL 100 JAAR!

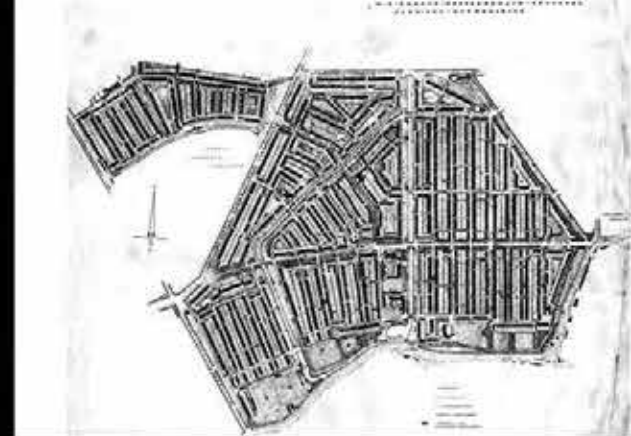

Rotterdamse architecten, 1922. Links: Molière en Verhagen (oprichters van het huidige KuiperCompagnons)
Rechts J.J.P. Oud (foto: Nederlands Architectuur Instituut Rotterdam)

VREEWIJK

ROTTERDAM | NEDERLAND

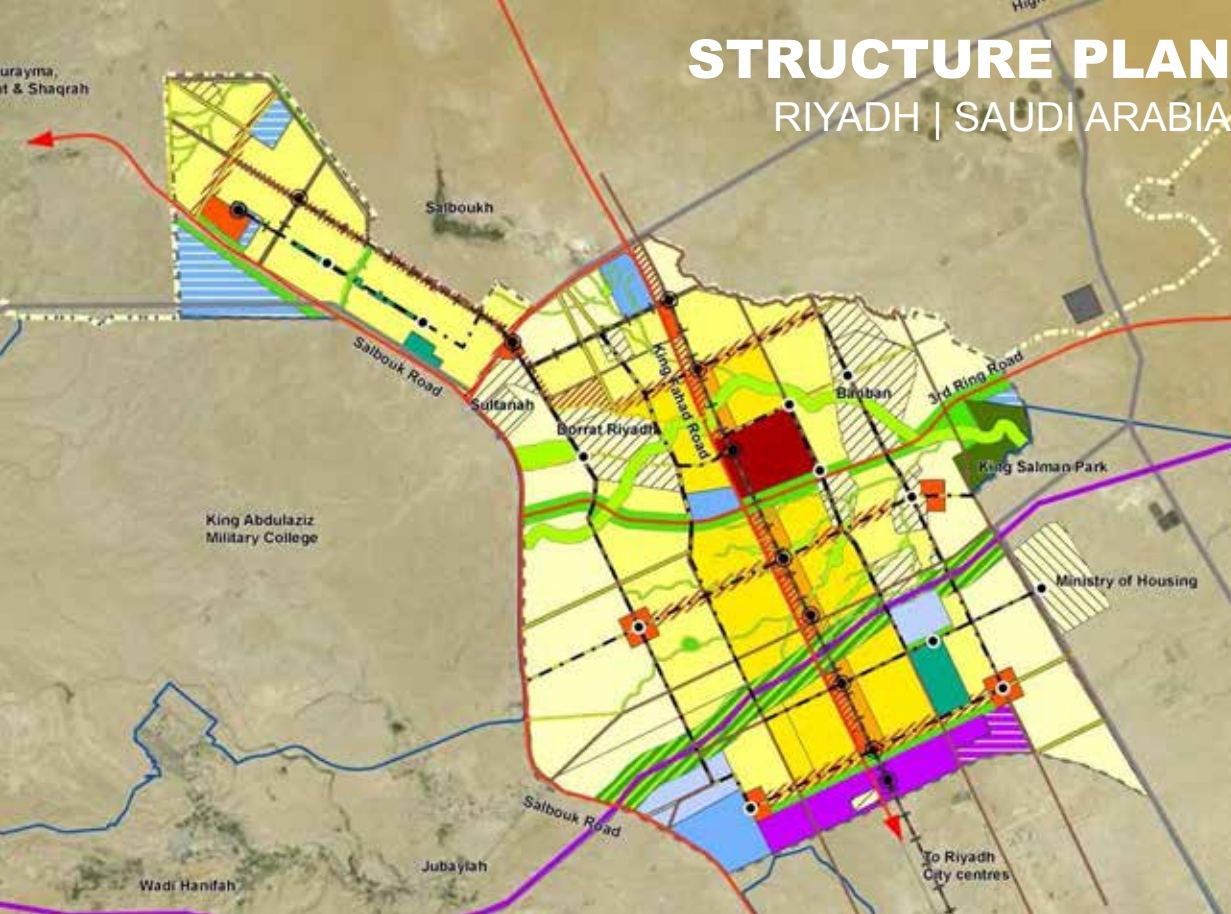

ALBERT SCHWEITZER ZIEKENHUIS
DORDRECHT | NEDERLAND

STRUCTURE PLAN

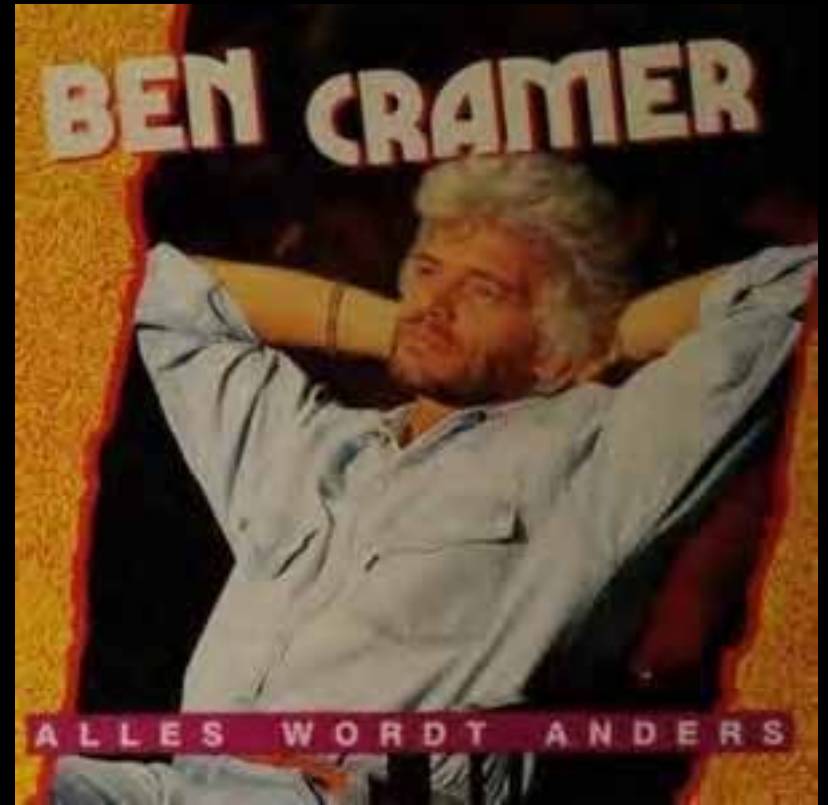
RIYADH | SAUDI ARABIA

De Omgevingswet

of

Wat blijft?

Vitaliteit economie

Schaalvergroting

Hoe gaan we om met vergrijzing?

Recreatieve trekkers

Verdichting

Energie uit de
samenleving

Hoe gaan we om met de cultuurhistorie?

Klimaatadaptatie

Hoe houden we het leefbaar?

**Verdienvermogen
ondernemers**

Hoe houden we het bereikbaar?

Herstructurering bestaande wijken?

**Ruimte bieden aan
nieuwe initiatieven**

Oplossen leegstand winkels

Ontwikkeling centra

Benutten ligging

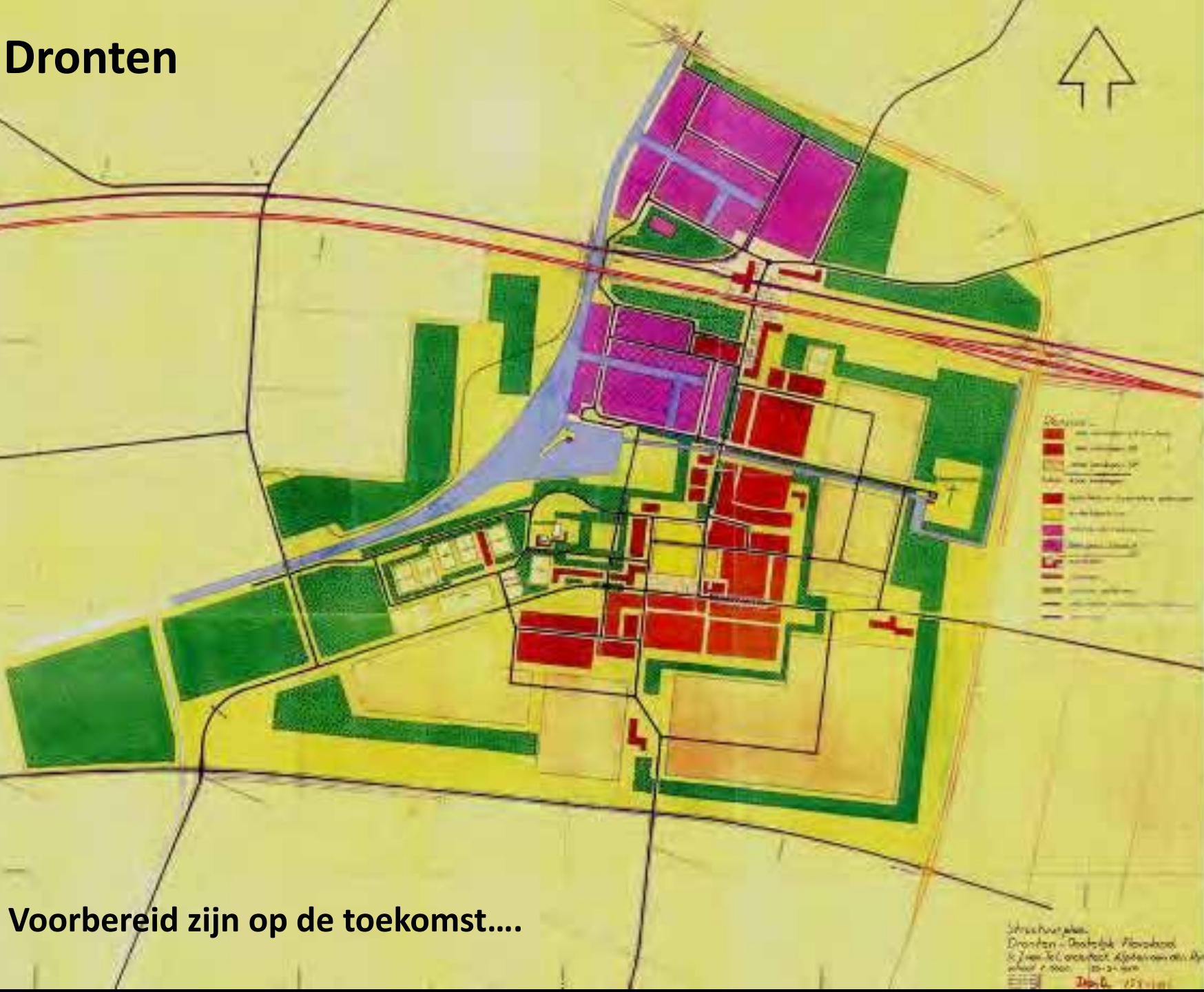
Bijzondere woonmilieus

Koesteren van het landschap

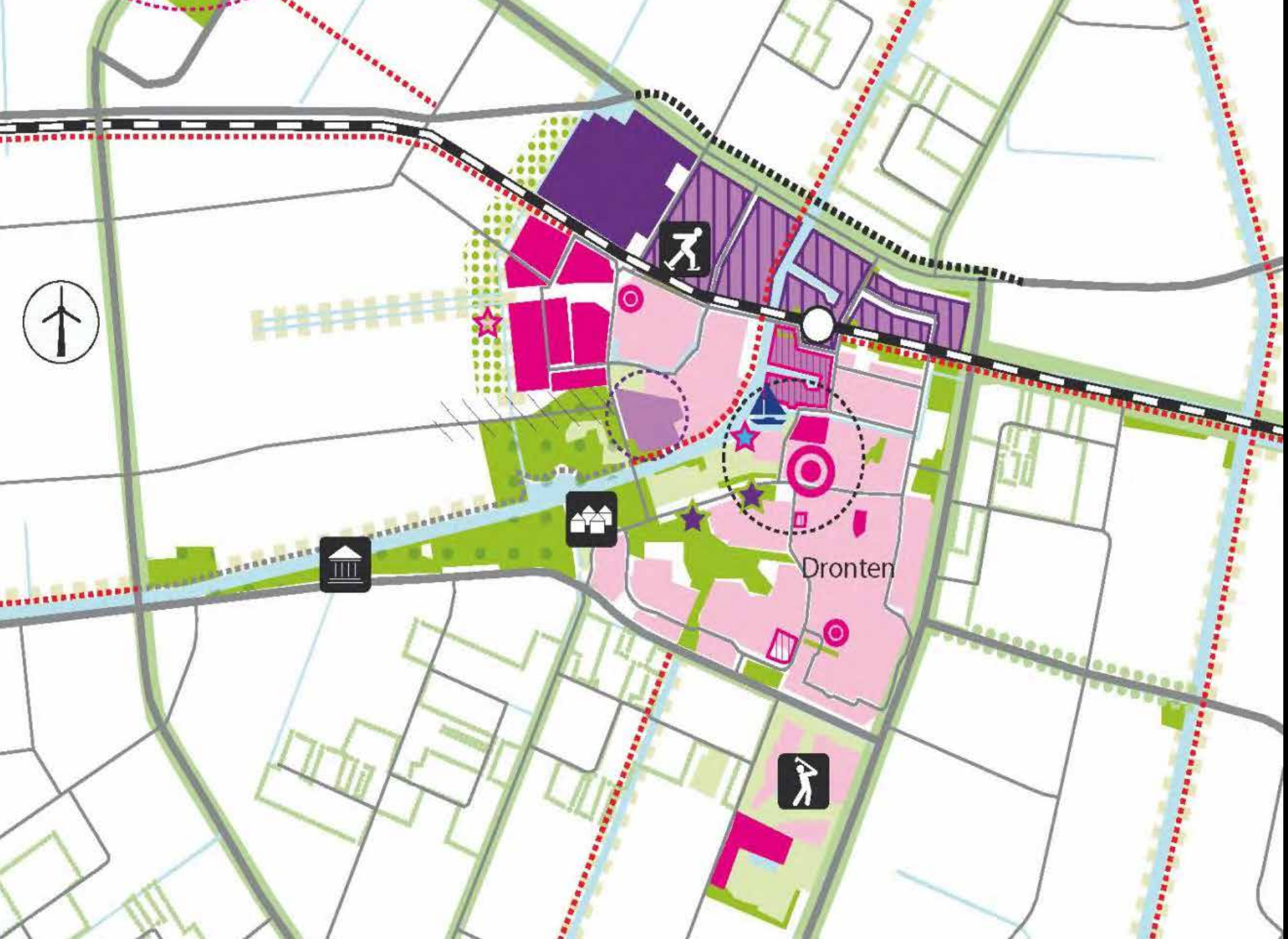
Gezondheid

Duurzaamheid, alternatieve energie?

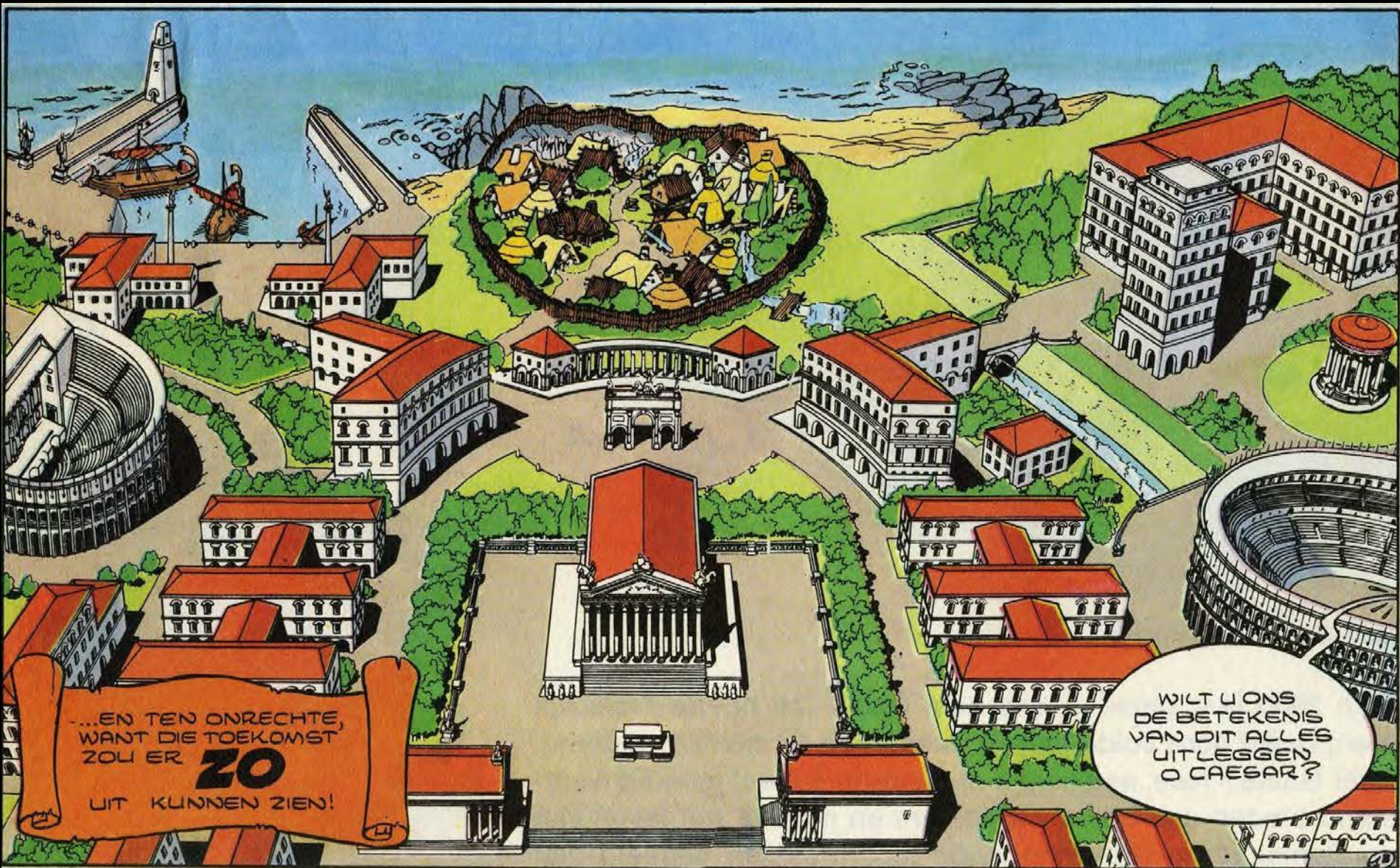
Dronten

Streckungsweg
Dronen - Deutsche Flieger
1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 8

Visievorming: Identiteit en kernkwaliteiten

Nautische Toegangspoort en Slimme Werkplaats/Techport - vertegenwoordigen de stoere, slimme kant van de gemeente,

NAUTISCHE TOEGANGSPOORT

SLIMME WERKPLAATS / TECHPORT

DUINSTAD & LAND-GOED

NATIONAAL PARK

ACTIEF LANDSCHAP

terwijl het Nationaal Park meer de zachte, luwe kant van de gemeente laat zien

Omgevingsvisie Westvoorne

Behouden en versterken van identiteiten

- Zee, platen, strand
- Duinen, heveringen en binnenduinrand
- Oostvoornse Meer
- Brielse Meer
- Zanderijen
- Oude zeekleipolders
- Jonge zeekleipolders

Landschap en erfgoed

- Bestaand bos
- Polderdijken: herstellen laanbeplanting/ontwikkelen bloemendijken

Natuur en water

- Bestaande watergang
- Realiseren ecologische verbinding
- Natuurontwikkeling Schapengorspolder
- Behouden / ontwikkelen kreekstructuur
- Opstellen agenda kustontwikkeling

Natuur en Recreatie en toerisme

- Bestaande zone intensieve dagrecreatie
- Bestaande verblijfsrecreatie
- Bestaande strandtent
- Bestaand recreatief pad
- Versterken relatie centrum - kust
- Opstellen integrale visie Noordrand met ruimte voor verblijfsrecreatie
- Realiseren visie Oostvoornse Meer
- Inrichting natuurboulevard
- Onderzoeken recreatieve potenties hoge duinenrij
- Ontwikkelen recreatief transferium
- Verbeteren dorpsentree
- Onderzoeken realisatie aanlegsteiger
- Behouden en versterken uitzichten

Economie / werken

- Bestaand bedrijventerrein
- Reservering uitbreiding bedrijventerrein
- Glastuinbouwgebied
- Onder voorwaarden ruimte bieden aan schaalvergroting / vergroting van de bouwkegels
- Ruimte bieden aan verbreding, gekoppeld aan de erven
- (Ook buiten de erven) ruimte bieden aan kleinschalige nieuwe functies, mits ze bijdragen aan landschappelijke kwaliteit en natuurwaarden

Leefbaarheid en voorzieningen

- Lokaal voorzieningenniveau
- Minimaal basisvoorzieningen

Wonen

- Bestaand woongebied
- (Mogelijk toekomstige) bouwlocaties >5 woningen
- Transformatie en verduurzaming bestaande voorraad
- (Mogelijke) uitbreidingslocaties zorgwonen

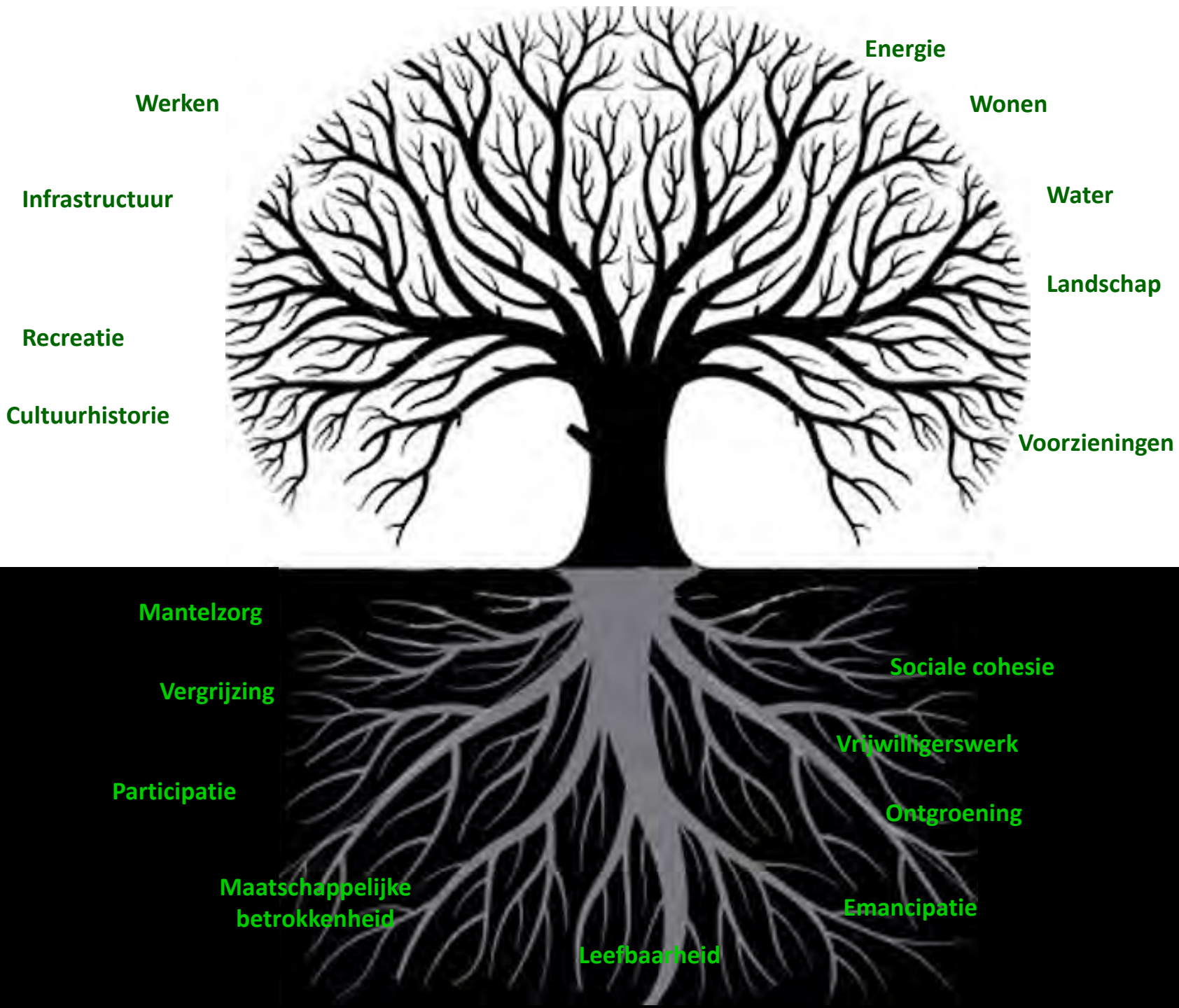
Verkeer en vervoer

- Bestaande weg
- Verbeteren doorstroming Steenen Baakplein
- Nieuwe windmolen

DE OMGEVING
VAN DE MENS
IS DE MEDEMENS

J.A. Deelder

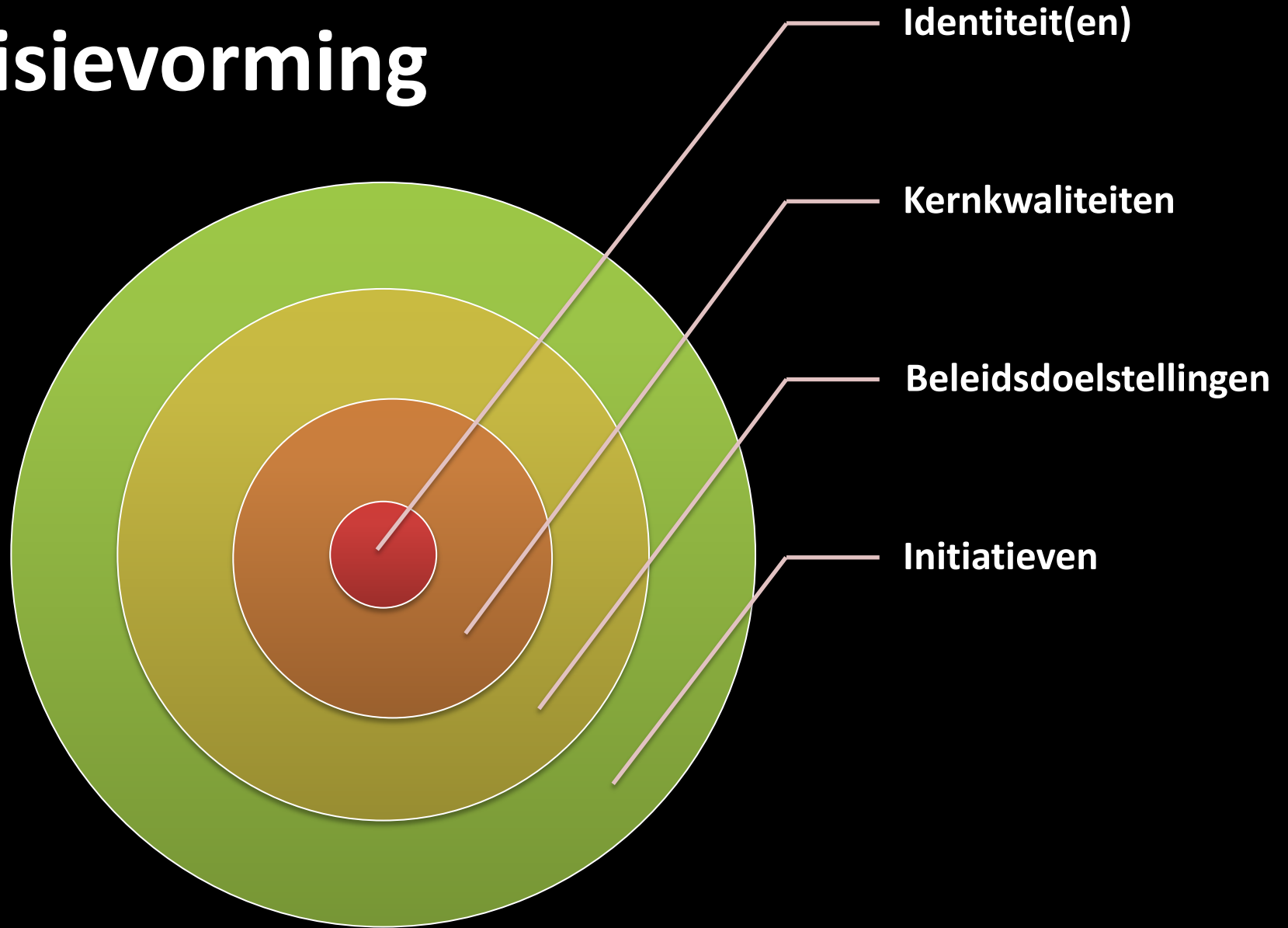
Wat wordt anders?

Ervaringen Pilots

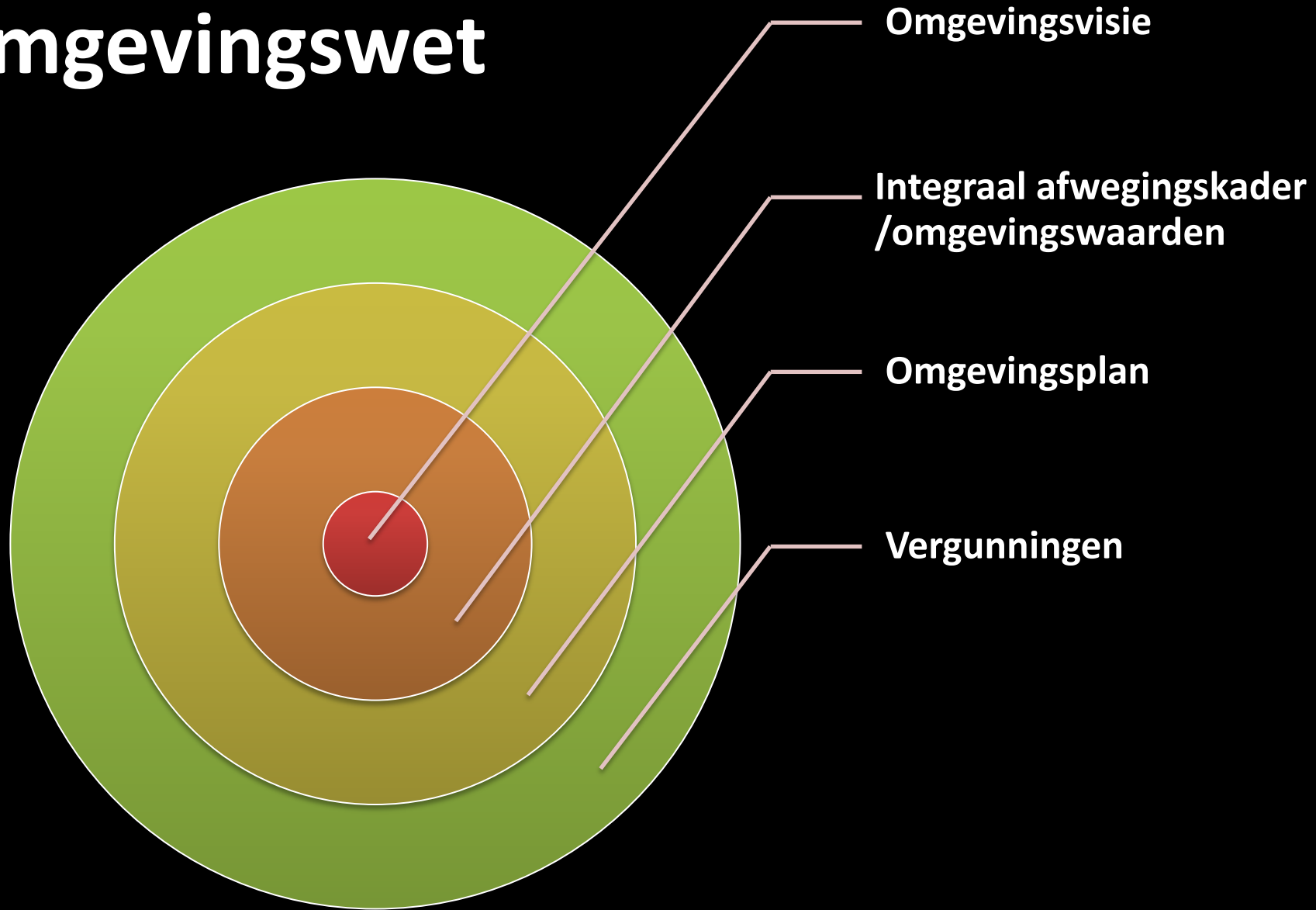
- Cultuurverandering
- Participatie
- Integraliteit en samenhang
- Digitalisering
- Planvormingsproces
- Gerichtheid
- Actuele thema's

Visievorming

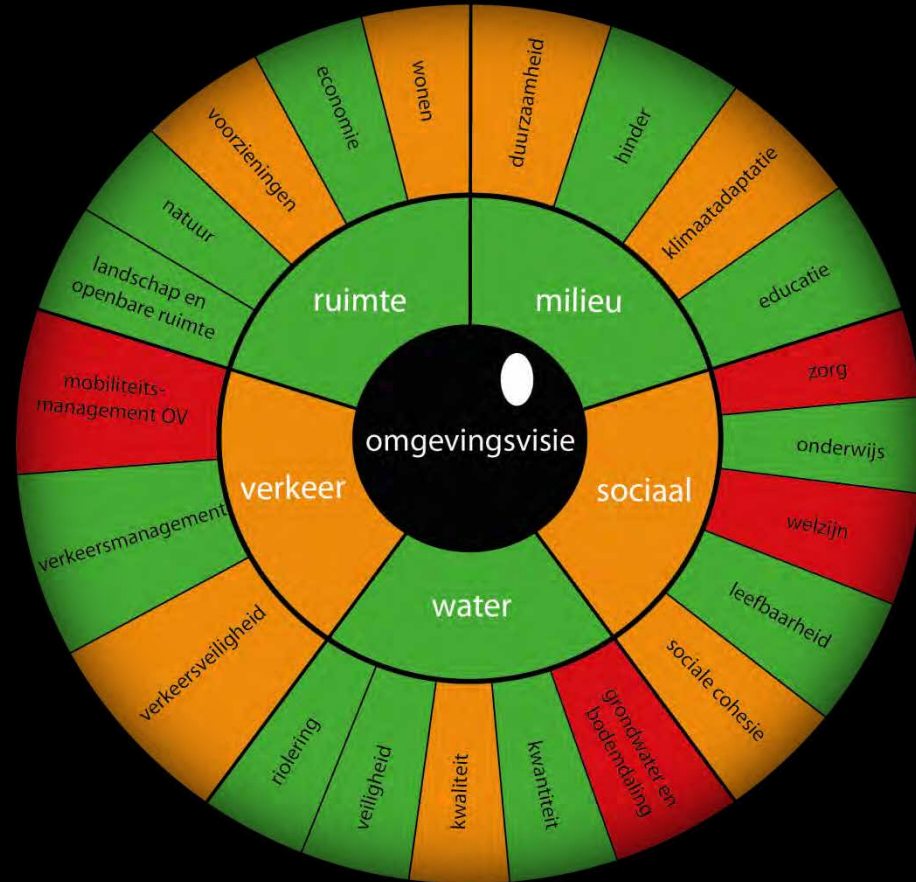
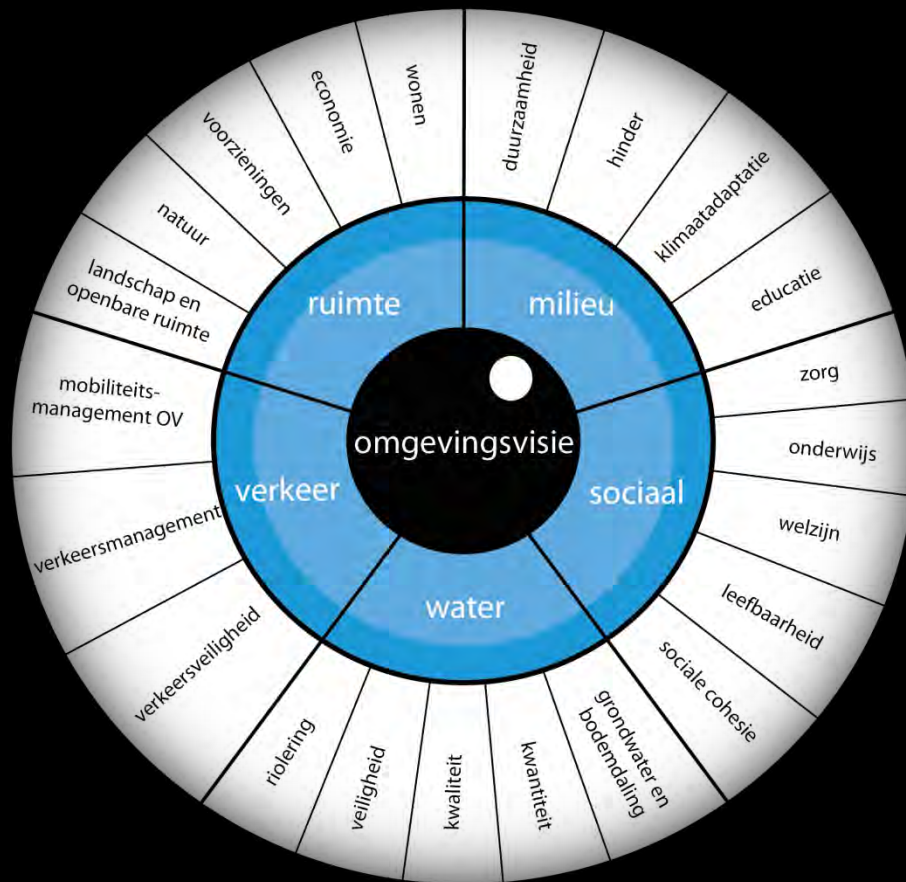
dynamiek

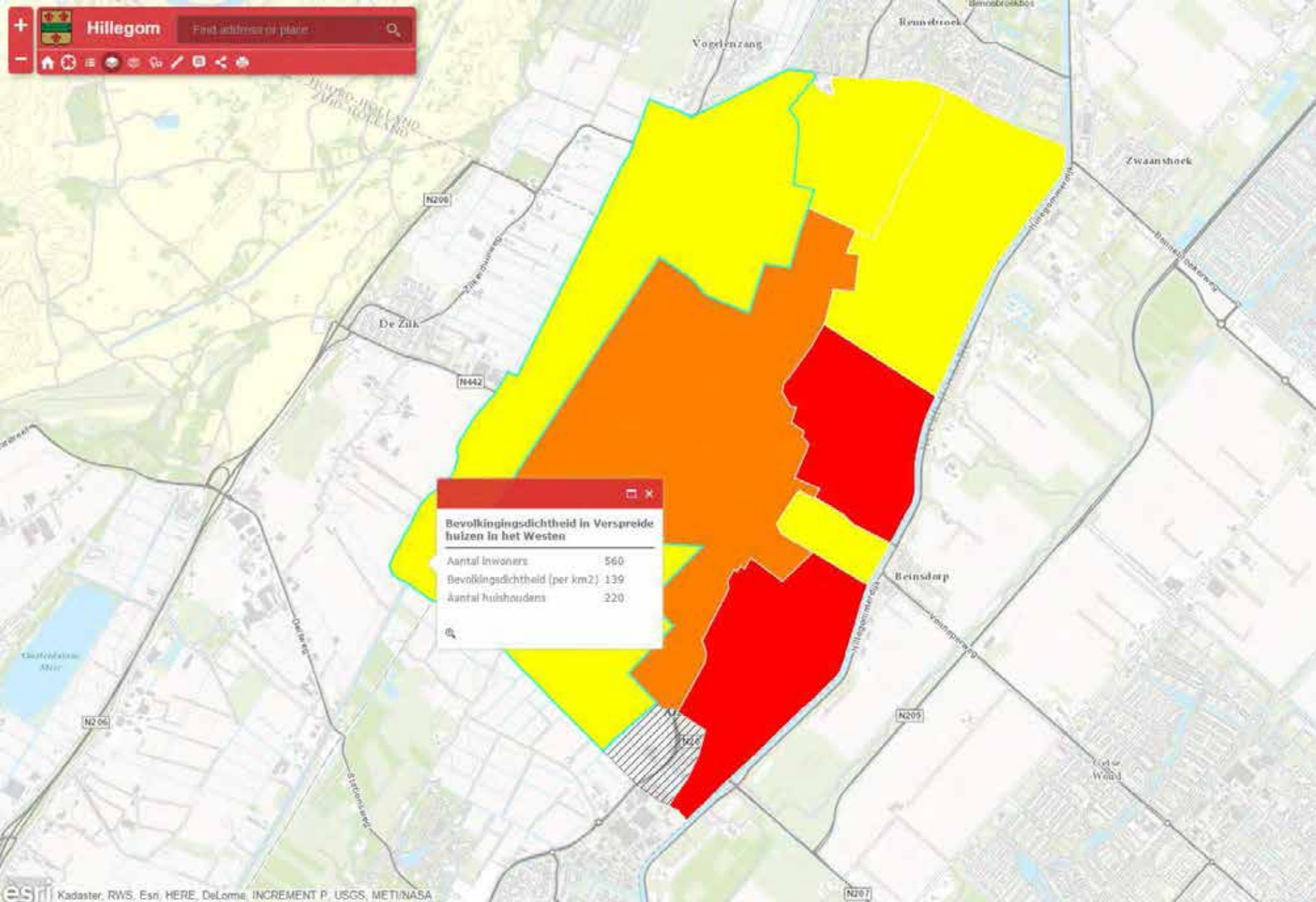
Omgevingswet

dynamiek

OOg op de omgeving

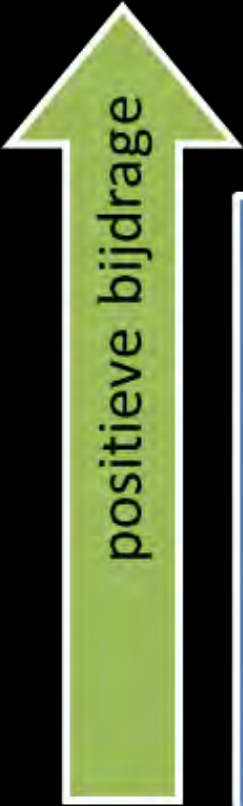

Schema omgevingswaarden

Gebiedstype: Groen stedelijk			Kwaliteitsniveau		
Thema	Subthema	Indicator	Minimale kwaliteit	Basiskwaliteit	Optimale kwaliteit
			6	±8	10
Energie	1. Energieverbruik	• EPC (nieuwbouw)	0,4	0,2	0,0
		• Energielabel (bestaande bouw)	Label D	Label B	Label A+
	2. Opwekking duurzame energie	• % duurzame energie	Bestaande bouw 5%
Nieuwbouw 10%	Bestaande bouw 15%
Nieuwbouw 40%	Bestaande bouw 20%
Nieuwbouw 60%
Materialen	3. Materiaalgebruik	• GPR-score voor materialen	Materiaalscore = 6	Materiaalscore = 8	Materiaalscore = 10
Water	4. Water in de wijk / het gebied	• % open water	6% open water	8% open water	10% open water
	5. Natuurvriendelijke oevers	• % van de oevers natuurvriendelijk ingericht	15% natuurvriendelijke oevers	20% natuurvriendelijke oevers	25% natuurvriendelijke oevers
	6. Vasthouden regenwater	• % onverhard	40%	54%	67%
	7. Hemelwaterafvoer	• % afgekoppeld verhard oppervlak	Bestaande bouw: 20%
Nieuwbouw: 100% afgekoppeld	Bestaande bouw: 28%
Nieuwbouw: 100% afgekoppeld icm hergebruik of infiltratie	Bestaande bouw: 35%
Nieuwbouw: 100% afgekoppeld icm hergebruik of infiltratie
	8. Waterveiligheid	• Aantal woningen / utiliteitsgebouwen in risicogebieden	Woningen / utiliteitsgebouwen zijn gebouwd in gebied 'langzaam en ondiep'; geen maatregelen aan woning, utiliteitsgebouw of buurt	50% van de woningen / utiliteitsgebouwen zijn gebouwd in gebied 'blijft droog'. Geen woningen / gebouwen in gebied onveiliger dan 'langzaam en ondiep'	Woningen / utiliteitsgebouwen zijn gebouwd in gebied 'blijft droog' of 'klimaatrobuust' gebouwd
Bodem	9. Bodemkwaliteit	• Bodemfunctieklassering	Klasse Wonen	Klasse Wonen	Achtergrondwaarde
	10. Aardkundige waarden	• Mate van behoud van aardkundige waarden	Inpassen in plan, bv als park, met licht grondverzet	Aardkundige waarde blijft in huidige vorm bestaan	Aardkundige waarde blijft in huidige vorm bestaan en is 'leesbaar' voor

Integraal afwegingskader

positieve bijdrage

ruimtelijke kwaliteit
(++)
lucht (+/-)
werkgelegenheid (+)

geluid (-)
parkeren (-)

negatieve bijdrage

Voorbeeld afweging

Zorgappartementen

Behoud
cultuurhistorie

natuuronwikkeling

Landschap naar
binnen trekken

beekherstel

landschapsonwikkeling

Stappen in omgevingsvisie

benoemen
kernkwaliteiten
en identiteiten

gebieds-
indeling
maken

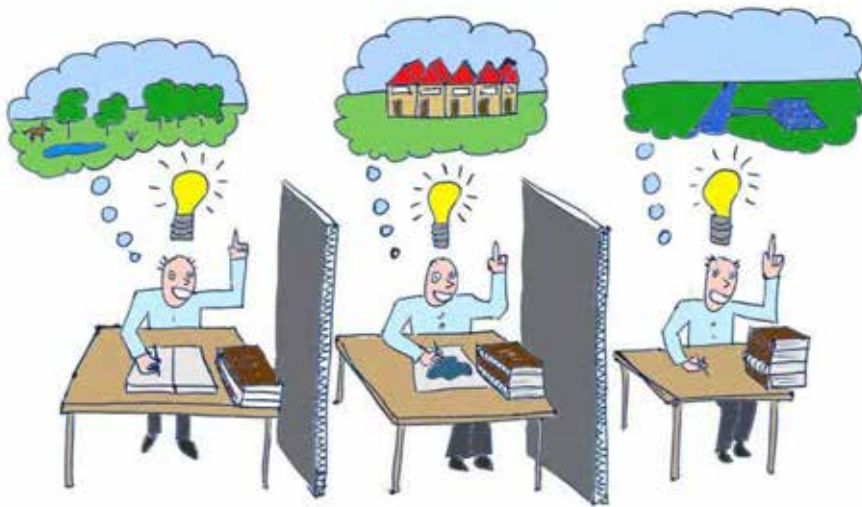
per gebied
bepalen
wenselijke
omgevings-
waarden

nagaan wat
effecten van
omgevings-
waarden op
elkaar zijn

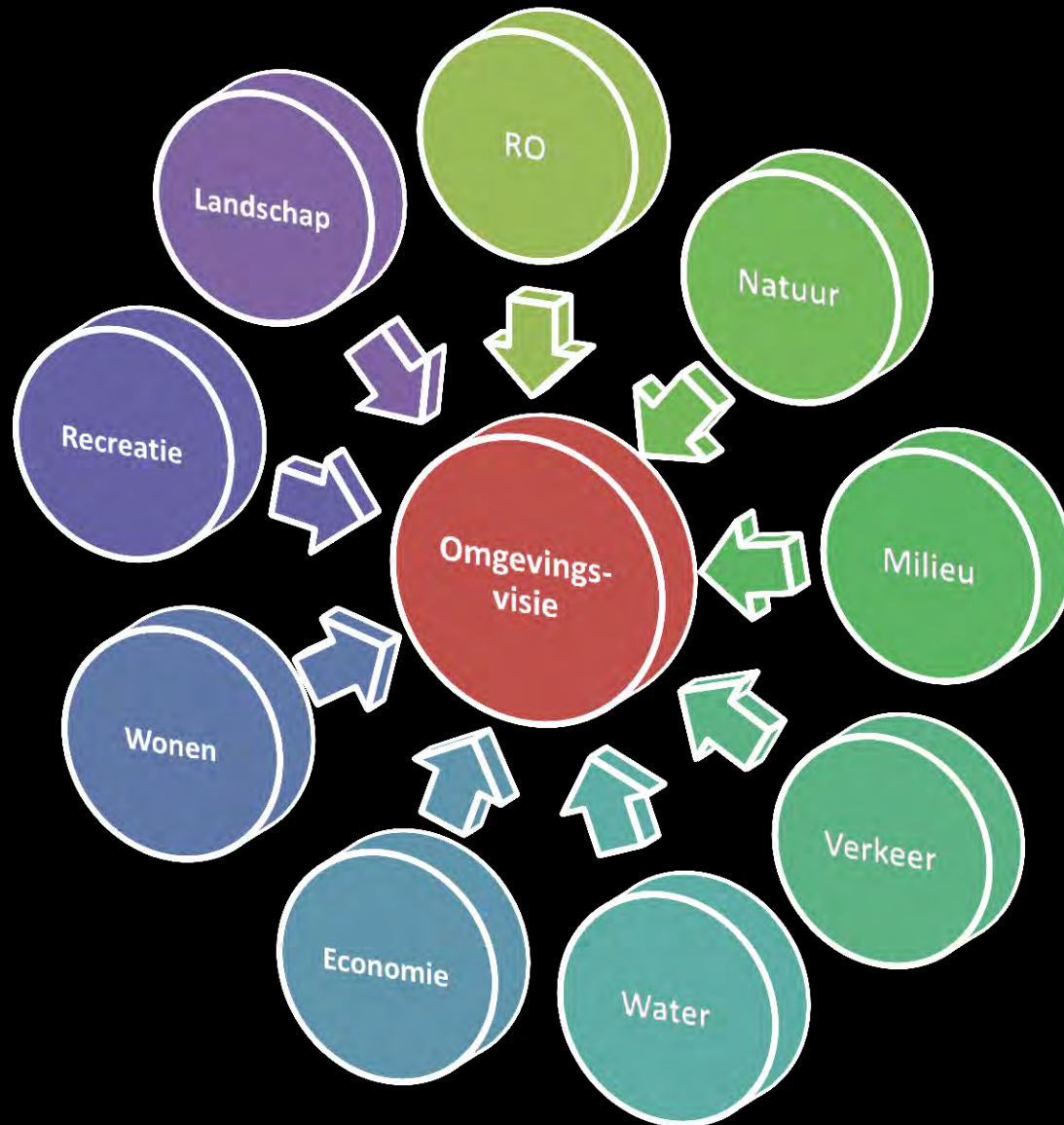
wensbeeld
vastleggen in
omgevingsvisie
en integraal
afwegingskader

uitvoerings-
paragraaf:
omgevings-
waarden in
programma

Van sectoraal naar integraal werken

Integrerend werken

Kans gemist

Geluidscherm tussen spoor en weg,
absorberend aan verkeerde kant

Het kan altijd nog beter

Geluidafschermende werking geluidvoorzieningen

geluidscherm met zonnepanelen als energiebron

Isoleer gelijk alles!

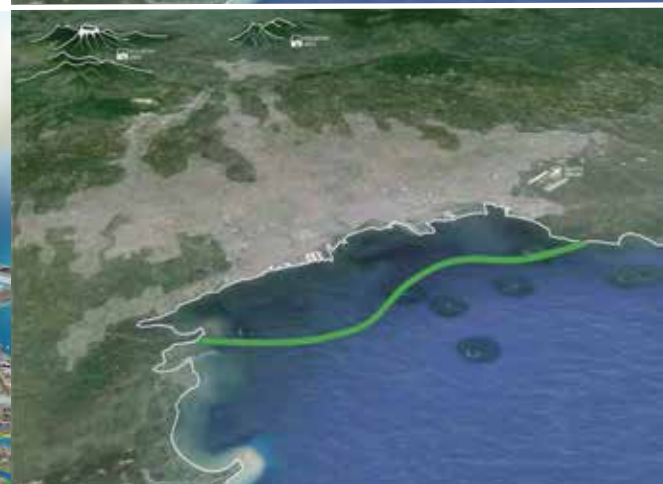
Geslaagd voorbeeld: Woerden Campinaterrein

Afscherming spoorweglawaai door bebouwing
en geluidwal met parkeergarage

THE GREAT GARUDA JAKARTA | INDONESIA

Cultuurverandering

Stimulans cultuurverandering

Integraal team

**Participatie/
coproductie**

GIS

**Ontwerp en
verbeelding**

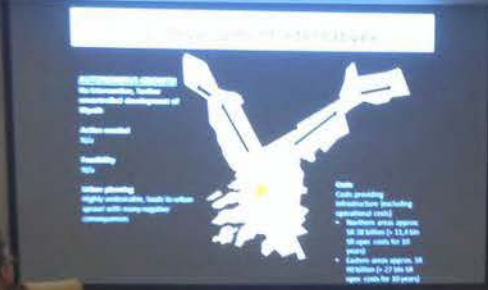
Omgevingskwaliteit

**Acht weken!
Integraal
afwegingskader**

Probleemeigenaars

Interne participatie

**Omgevingsvisie is
start van proces!**

Externe participatie

De boer op

over verwachtingen en democratische legitimering

Inspiratie ...

.... en verleiding

De omgevingsvisie is idealiter

integrale visie

elke dag vers

inspiratiebron
en stimulans

integraal
afwegingskader

opmaat plan en
programma

digitaal
raadpleegbaar

Verandering voor m.e.r.

Memorie van Toelichting:

- **Aansluiting bij de verplichtingen in de mer-richtlijn en de smb-richtlijn**
- **Vermindering onderzoeklasten**
- **Vergroting afwegingsruimte bestuursorgaan**
- **Afstemmen procedurele stappen MER en besluit**

Factoren van invloed op praktijk

- Reikwijdte omgevingsvisie (milieu, water, verkeer, natuur (sociale domein))?
- Relatie omgevingsplan en programma?
- Rol van omgevingswaarden?
- Hoe kwaliteit fysieke leefomgeving ingevuld?

Andere manier van wegen

- Straks keuzes /evenwichtige afweging maken op duurzaamheid en kwaliteit leefomgeving
- In MER al aangegeven waar milieuwinst gehaald kan worden
- Ook positieve maatregelen scoren
- Uitnodigingsplanologie:
Kloppen toegelaten ontwikkelingen bij kwalitatieve ambities?

Postbus 1045 6801 BA Arnhem <http://www.loesje.org>

**BENT U EEN
TWIJFELAAR**

- ☐ **MISSCHIEN**
☐ **WIE WEET**
☐ **SOMS WEL
SOMS NIET**

Loesje

Pilot Groningen:

Bandbreedte inbouwen/speelruimte inregelen

gewenst

mogelijk

onmogelijk

- Transparant richting initiatiefnemers
- Niet elke keer opnieuw inspraak/MER

wie niet durft te dromen
is géén realist

collectief vanzelfsprekend nihilistisch gehelm armoede
fragmentatie gedachten confrontatie manipulatie
grensbewaking overvloed intensiteit
gelijkwaardigheid mobiliteit verpluimd aanpassen
rijkdom chaos saai poëzie verpijpt metafoor
herkenning nihilistisch realisme luttel angst structuren
verloofde relatie geactiveerd verandering lot erotisch verdorven
verloofde relatie geactiveerd verandering lot erotisch verdorven
beslissingen tijdschaarste complexiteit landschap veiligheid
verloofde relatie geactiveerd verandering lot erotisch verdorven
grammatica karakter luchtig transparant maskeren
bewustzijn zoekend overbruggen bevrijdend
waardering filosofisch privacy reductie demonstratief
openbaar ritme visie lot impliceren mooi ondergraven
kleurrijk combineren intuïtie saai methodisch tijdschaarste
energetisch futuristisch romantisch besloten maat
geur raakvlak rationeel herinnering functioneel avontuurlijk
vooruitstrevend moderniseren natuurlijk statisch sacrale
economisch parodie moedig ironisch licht fascinatie
historisch agressief tactiek natuurlijk projectie verwarring
oppervlakkig kosmopolitisch expliciet beheerst demonische
autonoom cultureel imponerend reflectie verassend
meedogenloos fenomeen dimensie cyclisch eisen
tastbaar repetitie eenduidig raster logisch lokaal
associerend economisch agressief tactiek natuurlijk projectie verwarring
potentie onzichtbaar beleidsmatig referentie copie passief materie
karakter autonoom cultureel imponerend reflectie verassend
zwaarte kracht meedogenloos fenomeen dimensie cyclisch eisen
cultureel asociaal tastbaar repetitie eenduidig raster logisch lokaal
fantasie naïef overschrijdend dominant verborgen optimaliseren
reductie kwaliteit etnisch commercieel mythisch conflicterend
begeleidend volks taalbaarheidheid artificieel passie
programmatisch

Stelling

- Een goede omgevingsvisie maakt een MER overbodig!

of

- Een MER is een onmisbaar instrument voor een omgevingsvisie!